

2026-08-20
S2026/01608**Socialdepartementet**Myndigheten för vård- och
omsorgsanalys
Box 6070
102 31 Stockholm

Uppdrag till Myndigheten för vård- och omsorgsanalys att analysera hur första linjens vård kan utvecklas för att mer effektivt och ändamålsenligt omhänderta flickors och kvinnors behov

Regeringens beslut

Regeringen ger Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (VoA) i uppdrag att analysera hur första linjens vård kan utvecklas för att på ett mer effektivt sätt omhänderta flickor och kvinnor med hälso- och sjukdomstillstånd som endast eller i högre grad drabbar flickor och kvinnor. Exempel på sådana tillstånd är endometrios, migrän, klimakteriet och sköldkörtelsjukdomar.

Inom ramen för uppdraget ska pågående satsningar på hälso- och sjukvårdsområdet, inbegripet psykisk hälsa och suicidprevention, beaktas och vid behov vägas in i analysen.

VoA ska i arbetet med uppdraget föra dialog med Socialstyrelsen, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, Läkemedelsverket, Folkhälsomyndigheten, Sveriges kommuner och regioner, regioner, professionsförbund, patient-, brukar- och anhörigorganisationer samt andra berörda aktörer.

VoA ska lämna en delredovisning till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 november 2027 och en slutredovisning senast den 30 november 2028.

Ärendet

Flickors och kvinnors hälsa är en högt prioriterad fråga för regeringen och flera satsningar på området har genomförts, bl.a. genom den satsning på förlossningsvård och kvinnors hälsa som pågått sedan 2015. Det är viktigt att säkerställa att flickor och kvinnor får behovsanpassad vård för sjukdomstillstånd som endast eller i högre grad drabbar flickor och kvinnor. I detta har första linjens vård en central roll. Vården behöver organiseras på ett sådant sätt att första linjen omhändertar behoven, gör en samlad bedömning och vid behov hänvisar till rätt specialistvård. Det ska inte falla på den enskilda patienten att leta sig fram till rätt instans i vården, vilket har blivit fallet för många flickor och kvinnor.

VoA har haft i uppdrag att följa satsningen på området förlossningsvård och kvinnors hälsa ur ett system- och patientperspektiv under perioden 2023–2025 (S2023/02001).

I slutredovisningen från den 28 maj 2026 lyfter VoA att primärvårdens roll bör stärkas för att möjliggöra ett perspektiv på kvinnors hälsa som blickar bortom kvinnor som befinner sig i graviditetsvårdkedjan. Det finns därför behov av att första linjens vård, såsom primärvården men även andra instanser som bedöms relevanta, utvecklas för att på ett tydligare sätt stödja flickor och kvinnor och fånga upp vårdbehov i ett tidigt skede.

VoA lyfter även att det finns utmaningar i det långsiktiga omhändertagandet av kvinnor som drabbats av graviditetskomplikationer. Det handlar t.ex. om brister i överlämningen från graviditetsvårdkedjan till primärvårdens fortsatta omhändertagande av kvinnan, och att vårdcentralers perspektiv saknas i regionala riktlinjer.

Under mandatperioden har regeringen avsatt ca 3 miljarder kronor årligen för en utbyggd primärvård och beslutat om ändringar i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) som bl.a. förtydligar det förebyggande uppdraget i primärvården samt att det har förtydligats att primärvården ska tillgodose både fysiska och psykiska vårdbehov. Det är centralt att detta på ett effektivt sätt träffar den vård som flickor och kvinnor behöver.

Regeringen avser avsätta medel för uppdraget för 2027 och framåt under förutsättning att riksdagen har aviserat medel för ändamålet.

På regeringens vägnar

Elisabet Lann

Evelina Ulvenäs Norvell

Kopia till

Folkhälsomyndigheten

Läkemedelsverket

Socialstyrelsen

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering

Sveriges kommuner och regioner